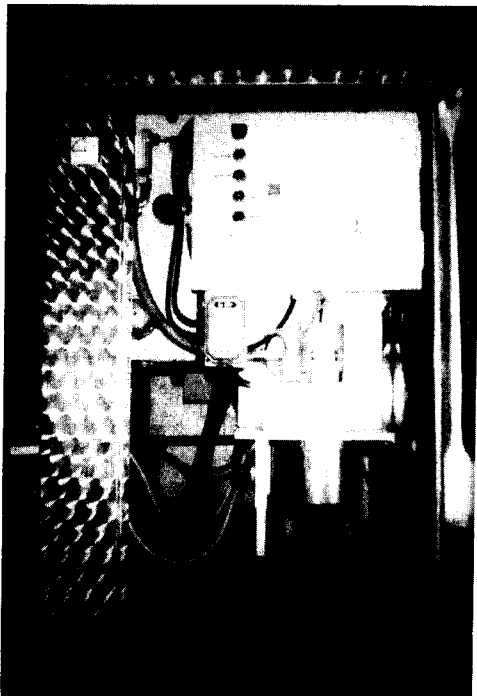

הגמעה אוטומטית לבני בקר יונקים

מרדכי מלען, ה.מ.ב.

ככל ששתו יותר כן התפטמו יותר מהר. ראיתי גם מתקן באחת התערוכות, בו המינקת הוצבה באמצע קרוסלה ועליה העגלים, היונקים והסובבים לסירוגין. עגלי הבשר הלבן ינקו עד גיל 6-8 חודשים. כמובן, רק שוק רגיש לטעם ומתמחה בבשר לבן מטיב מעולה יכול היה לאפשר שיטה כזו של גידול ולהשאיר רווח נאה לאיכרים מחזיקי הבקר.

לא אלאה את ציבור הקוראים בתיאורים על השימוש במיניקות אלקטרוניות בחוה "בריו" שבסיציליה. על הראשונה דווח עוד בחוברת 112, בעמוד 45 של "משק הבקר והחלב", ומיד אחרי זה נבנה עוד דיר יונקים ממוכן כזה, עם כ-300 מקומות. המעוניינים ימצאו שם כל ההסברים.

המינקת האירופית

בתוקף תפקידי כעורך נזדמן לי לקרוא וללמוד את הנאמר בנושא זה ברשימתו של אהרון בן אשר עוד בטרם הדפסתה בחוברת זו של "משק הבקר והחלב". (רשימה זו מתפרסמת בעמודים הקודמים לדברי השגותי אלה). יש לברך על היוזמה להשתמש בחלב חריג – הכוונה הן לעודפי קולוסטרום, חלב אנטיביוטי, דמי ודלקתי והן לחלב עודף הנובע מייצור החורג מן המכסה. אין חולקים על הטענה, שבתנאים שנוצרו בארץ יש יתרון להשתמש בחלב חריג כזה כתחליף כלכלי לכל מיני תחליפים, שהיינו רגילים להשתמש בהם בעבר.

אולם, מכאן ועד לפסילה כמעט כללית של השימוש במיניקות אוטומטיות ואלקטרוניות הדרך רחוקה. בתור רפתן שרכש נסיון מעשי וחיוני ביותר בשימוש במיניקות אוטומטיות מסוגים שונים במשך 15 שנים, אני מרשה לעצמי לחלוק על דיעותיו של ידידנו אהרון בן-אשר ועל מסקנות "תשעת הדברות" שלו בנושא המיניקות האוטומטיות והאלקטרוניות.

הנסיונות, שבוצעו בישראל בבני בקר, טלאים וגדיים במשך מספר שנים לא מועט, נהירים לי בהחלט. אם נסיונות אלה לא הוכתרו במידת ההצלחה שציפו לה, הלוא הסיבה העיקרית יש לחפש בסוג הצידוד שהובא ארצה ואשר לא התאים ביותר לתנאי הממשק שלנו. הדבר מפתיע מאד, משום המבחר הגדול של מיניקות הפועלות עם תחליפי חלב קמחיים. ארצות אירופה מלאות היו מיכשור מעולה ומתאים לכל צורת ממשק, גם לתנאי הרפתות שלנו. ברם, חיוני היה ללמוד ולהכיר את פעולת המיניקות לסוגיהן, בטרם יוחלט על הסוג והדגם המתאים ביותר לתנאינו אנו.

ראשית-כל, **המיניקות האירופיות** רובן ככולן היו מיועדות להגמעת עגלים במטרה לייצר בשר לבן. בדרך כלל הועמדה מינקת רב-פטמתית בתוך תא של עגלים כאלה או אף בין שני תאים, כאשר לעגלים גישה חופשית במשך כל היממה;

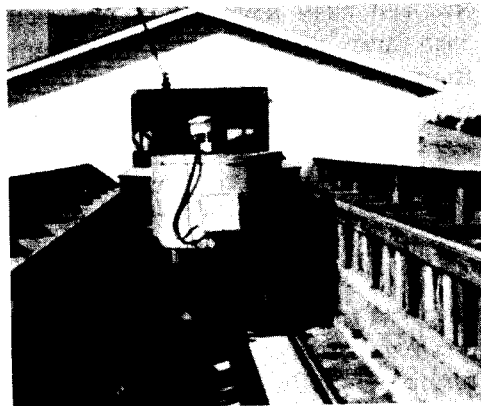
גמולים עד גיל חמשה חודשים. תוך כדי שהיית הפועלים (2) בדירים הממוכנים הם ביצעו את כל העבודות – הנקה, הזנה, ריפוד, טיפולים, ניקוי ואחזקתם השוטפת של המבנים והציוד – למעט הוצאת הזבל והחיטוי התקופתיים.

מחירה של מינקת משוכללת מן הסוג האירופי לא יעלה על 2500 דולר. לזה יש להוסיף התקנת חשמל במידת הצורך ומערכת ההסעה, כי לדעתי זו האחרונה חיונית להשגת מירב היעילות.

עד כאן בקשר למיניקות הפועלות עם תחליפי חלב קמחיים. אך, יען כי השתכנענו שיש הגיון כלכלי להגמיע בחלב חריג (ראה ניסוח לעיל) במידת האפשר, אינני מרגיש עצמי פטור מלהציע פתרון לתנאים שנוצרים והולכים. ואמנם, פתרון כזה ישנו והוא ידוע לרבים מאתנו; כאן אחזור רק על עיקרי הדברים.

בהנחה, שרק בעית החומר הגולמי להפעלת השיטה דורשת פתרון שונה – כל יתר הסעיפים נשארים תקפים כפי שהסברתי קודם – אני מציע לעיין מחדש בדגם הקליפורני של מיניקות אוטומטיות.

הדגם האמור פועל מזה שנים רבות, לבטח יותר מעשרים שנה. המיוחד בו והמעניין אותנו הוא, שמכילים את החלב בצורה נוזלית בטרם ימלאו בו את מיכלו המבודד של המינקת.

הדגם הקליפורני

אפשר ואפשר להגביל את צריכת תחליף החלב באמצעות המיניקות הללו – עובדה היא שלא נהגנו לתת יותר מאשר 25–30 ק"ג לראש עד הגמילה (סעיף 1. ברשימתו של אהרן בן אשר).

אין שום צורך למהול את תחליף החלב המסופק ליונקים על ידי המינקת בכמויות כה גדולות של מים (80 גר"/ליטר, בסעיף 3, כנ"ל), ובודאי אין הגיון להגמיע 10–12 ליטר/ראש ביממה. בעצמי נהגתי לכוון את המינקת לריכוז של 100 גר"/ליטר מים ומן התמיסה הזאת ינקו 4.5–5.0 ליטר/ראש/יום, בשתי הארוחות. מן הראוי לציין, שאחרי המינקת נסעו קרונויות עם מאביסים אוטומטיים של מ"מ ושחת, במרחקים מחושבים כך, שהמזון היבש יגיע לפני היונקים בטרם פג מפרותיהם טעמו המתוק של החלב. גידלנו אלפי יונקים בצורה זו, תוספת המשקל עד גיל 80–90 יום היתה 550–620 גר"/יום, בממוצע ל-14 שנים. לא נתקלתי בבעיות של משבר גמילה או תחלואה מעבר למקובל במשק רגיל ובעל ממדים קטנים בהרבה.

כאשר המינקת מתאימה במיוחד למשק הגדול וכאשר היא נוסעת בין העגלות היונקות, מן ההכרח שאלה תוחזקנה בתאים נפרדים. לכן, אין כל קושי לפקח על ולדות חלשים, תאומים קטנים, חולים וכו'. להפך, החזקתם בנפרד מקילה על הטיפול האינדיווידואלי ובודאי אינה מגבירה חשיפתם לכל מיני חולי ואכף, הנובעים מהחזקה קבוצתית. אין גם שחר לטענה, כאילו הולדות החלשים מקופחים במשטר של יניקה מוגבלת לשתי ארוחות ביממה, כי החזקתם בנפרד פותרת גם בעיה זו.

מבחינת החסכון בעבודה עוד לא הומצאה שיטה יותר טובה ונוחה. הולד שזה נולד, או אף שבוע אחרי היוולדו, בקלות רבה יותר לומד לינוק מן המינקת האלקטרונית/אוטומטית מאשר לשתות מדלי פתוח. יום או לכל היותר יומיים מספיקים ללמד את הסרבן העיקש ביותר. בתנאים של סיציליה היינו זקוקים ל-12 עד 14 ש"ע/יממה כדי להעניק טיפול מושלם ל-300 עד 400 יונקים, לפי העונה, ולעוד 280

למ"מ ושחת מכופתתת ישר אחרי המינקת, וגם שם יש להם תוצאות משביעות־רצון בהחלט. עד כמה שזכור לי, המינקת מן הדגם הקליפורני, כולל המרכב, הפסים וסידורי החשמל, עולה בערך פי שלשה מזו האירופית – קרוב לשבעת אלפים דולר.

והיה, וההסברים דלעיל הצליחו להבהיר את האפשרויות הגנוזות בהגמעה – שהיא, כמו ההנקה הטבעית, בריאה מן השתיה מדלי פתוח – הלוא חייבים אנו תודה לאהרן בן־אשר, שברשימתו עורר נשכחות ומשך אותי בלשון ולא יכולתי להתאפק.

מקובל להשתמש בכל הסוגים של חלב חריג עם תוספת של חלב רגיל כדי הצריכה היומית, לערבב ולצנן את הכל ולהעביר למיכל המינקת. היות החלב כולו מצונן מאפשר להשתמש בו במשך שעות רבות, במידה שרוצים להגמיע יותר מפעם אחת ביממה.

המינקת נוסעת על גבי פסים בין שורות התאים, בהם משוכנים היונקים. המינקת נעצרת לפני כל תא, כמות החלב המתוכנתת זורמת מן המיכל המבודד לגליל־מדידה. תוך כדי זרימה החלב בא במגע עם גוף־חימום, כך שהעגלות יונקות חלב בטמפרטורה מתאימה וקבועה. גם בקליפורניה מקובל לרתום קרונית עם מאביסים

האסיפה הכללית המשותפת ה־4 של התאחדות מגדלי בקר בישראל ושל "החקלאית",

תתקיים אולם בית ההארכה שבקיבוץ שפיים ביום ג' 26.3.85

אנו מצפים להשתתפות מירבית של החברים

הנהלת ה.מ.ב.

הנהלת "החקלאית"

	
רון קרן סימון שרותי בקר ורפת 1977	
רחוב גולומב 1, קרית טבעון	מיקוד 36000
מען: 04-932651	
סימון בקר בכוייה קרה הורדת קרנים	תספורות וכל הציוד למכוני חליבה
ריסוסים נגד קרציות וכינים.	
– אחריות מלאה להצלחת הסימון לכל תקופת חיי הפרה, מספרים גדולים ובולטים לעין. – נסיון של שבע שנים, צוות וביצוע עבודה מעולה בכ־120 משקים בצפון ומרכז הארץ.	
– עבודה עברית בלבד.	
לשרות המשקים בדרום הקמנו צוות נוסף בדרום הארץ. אפשרות להתקשרות שנתית ויותר.	
שרות אמין יעיל אחראי	